יפעת מידע תקשורתי דרך מנחם בגין 96-98 (לשעבר דרך פ"ת) תל אביב 67138 טל. 03-5635050 פקס. 5617166-

17.59x12.9	1	עמוד 2	הארץ - כותרת	28/04/2021	77072612-2
בנימין זאב הרצל - בהקשר לציונו - 80790					

אבי שילון

בנט, הביטוי העמוק ביותר לרצון הכלל

הגיע הזמן לחשוב על המשמעות שבמינוי נפתלי בנט לראש הממשלה — מעבר לסוגיה הארתימטית של מספרי מנדטים. והעניין החשוב ביותר כאן הוא שבנט יהיה ראש הממשלה חובש הכיפה הראשון בישראל.

אף שעוד מראשיתה הונהגה התנועה הציונית בידי חילונים, שורשיה ואופקי תפישותיה נעוצים בתיאולוגיה היהודית. גם הרצל, חרף העמדה הליברלית־החילונית המובהקת שלו, הבין את משמעות הדת לציונות.

אפשר לראות באפשרות שאדם דתי ינהיג את המדינה את מימוש אזהרתו המפורסמת של גרשום שלום מפני השימוש המחולן בשפת הקודש. אך אפשר גם להעריך שדווקא מנהיג מתון בדתיותו ישכך את המתח המתקיים בין דת ללאום בציונות מראשיתה. אחרי הכל, עידן הציונות החילונית הרדיקלית שהנהיג דוד בן־גוריון היה גם המשיחי ביותר באופיו.

את מועמדותו של בנט לראשות ממשלה יש להבין גם על רקע תמורות סוציולוגיות שהתחוללו כאן בעשורים האחרונים, כלומר, ההשתלבות של הדתיים הלאומיים בטריטוריות שהיו בעבר נחלת האליטה החילונית. זה התחיל בצבא, המשיך בתקשורת ומגיע לפוליטיקה. כראש ממשלה בנט יעצים תהליך שהופך את ישראל לפלורליסטית יותר מההיבט הזה.

צריך לבחון את בנט גם כמבטא שינויים בתוך העולם הדתי, שבו בולט יותר ויותר הזרם ה"דתי־לייט", שרוצה למזג בין המודרנה למסורת, בין הייטק למנהגי קדם. כך, כשחושבים עליו בהקשרים שחורגים מהפוליטיקה היומיומית, בנט מתגלה כנקודת ציון מרתקת.

אבל גם מנקודת המבט של הפוליטיקה הקונקרטית, טעות להתייחס לבנט על־פי המנדטים שקיבל. תוצאות הבחירות הוכיחו בעיקר, שיש בציבור מחלוקת לגבי בנימין נתניהו, אבל רובו ימני. אלא שגם הגדרת הימין צריכה להתעדכן: מצביעי גדעון סער רוצים ימין לא פופוליסטי, אך יותר נוקשה; רבים ממצביעי נתניהו היו נכונים לקבל ימין פרגמטי, כל עוד המדינה משגשגת, גם במחיר פגיעה בערכי מוסר ומשטר תקין; ומצביעי בנט רוצים ימין בגוון מסורתי, במתכונת ניאו־ליברלית.

בכל מקרה, העובדה שפרט לימין הרדיקלי של בצלאל סמוטריץ' ושות', שיתוף הפעולה עם המפלגות הערביות כבר אינו נשלל על הסף במפלגות הימין מוכיחה שהימין גם פחות עוין כל־פי הערבים מכפי שנהוג לציירו.

לכן נוצרה הזדמנות נדירה, משונה רק בעיני מי שבוחן ימין ושמאל במושגי העבר, להקים ממשלה שתיתן מענה לצביון הימני של רוב הציבור, וביטוי לשאיפה של לפחות מחצית מהעם להגביל את נתניהו. הדרך היחידה לבטא את רחשי העומק האלה היא באמצעות בנט, שמציע את התכונות הדרושות לביצוע מעבר חלק מעידן נתניהו ליורשיו.

מי שמבין זאת היטב הוא יאיר לפיד. טעות היא לחשוב שהוא מוכן לאפשר לבנט לכהן ראשון במסגרת רוטציה מתוך גדלות נפש. לפיד, פוליטיקאי חכם, יודע שרק הענקת השנתיים הראשונות לבנט תספק לו את הלגיטימציה הציבורית להיות ראש הממשלה אחריו.

בנסיבות הנוכחיות, ממשלה שבראשה בנט היא הביטוי המדויק ביותר לרצון הכלל — אבל היא תשקף גם זרמים עמוקים יותר בחברה והיסטוריה הישראלית.